v. d. Paulige

20/11 79

5 Mk

1879. I. 123.

TRZYDZIESCI NAVK WIELCE POZYTECZNYCH

do záchowániá człowiekowi Chrześćiáńſkiemu / ktory chce P. Bogu doſkonále ſłużyć y zbáwienie ſwoie wárowne mieć.

Z niektorym vważániem przećiw pokuſam: tákże o tym co przeſzkadza duchownemu poſtępkowi.

Ze Włoſkiego ná Polſkie przełożone.

Matth: 5.

Bądźćie doſkonáłymi/iáko y Oćiec wáß niebieſki doſkonáłym ieſt.

Leuit: 11.

Bądźcie świętymi/ bom ia święty ieſt.

Leuit: 20.

Poświęcaycie ſie á bądźcie świętymi/ bom ia ieſt P. Bog wáß. Strzeżcie przykazania mego/ á czyńcie ie. Ja Pan ktory was poświęcam.

TRZYDZIESCI NAVK WIELCE POZYTECZNYCH, DO ZAchowánia człowiekowi Chrześciáńskiemu / ktory chce Prawdziwie P. Bogu służyć / y o zbáwieniu swoim dobrze rádźić.

Każdy ktory vprzey mie chce żywot swoy odmienić / y cáłym sercem śię ná służbę Bożą / y ná żywot świętobliwy oddáć / vważáiąc wielkie obowiązki przećiw Máiestatowi Boskiemu / tákże tez sprosnosć y złość grzechu / y spráwiedliwe karánie zá nie: niechay nie odwłacza swego náwrocenia: ale iako nayrychley niechay vczyni spowiedź powszech- I.

ná / wßystkiego żywotá swego / obrawßy sobie spowiednika ná- bożnego y rostropnego; á mo- znali rzecz / niech się iuż záwße onemuż spowiada. W rzeczách około duße swey / niech bierze rá- dę y zdánie od mądrego spowie- dniká / y od person duchow- nych. A ieśli inßego czásu iuż spowiedź generalną vczynił / y z ktorey się mu dosyć zstáło / niech że vczyni drugą generálną / po- cząwßy od ostátniey powßech- ney / ktorą vczynił.

2\. Niech się spowieda nabożnie ná káżdy tydźień nieodmienne- mu spowiednikowi / wzbudzá- iąc w sobie / gdy się ma spowiá- dáć / żal wielki / zá występki prze- ciw Pánu popełnione / czyniąc mocne y státeczne postánowie- nie polepßenia.

3\. Tákże niech communikuie ká-

żdy tydzień / gotuiąc się ná przy-
ięcie naświętszego Sakrámen-
tu / z wielką czystością serca y
nabożeństwem: k temu przydá-
iąc iáki post ábo pokutę ná tę
intentią. A po communiey nie-
chay się zátrzyma przez iáką ch-
wilę ná dziękowániu P. Bogu /
zá ták wielkie dobrodzieystwo.
A ieśliby niechćiał káżdy tydzień
przystępowáć / przynamniey nie
chay nie opuścza w pierwszą y w
trzecią Niedzielę mieśiącá / to
iest / dwákroć ná mieśiąc.

Niech będzie nabożny do na- 4.
świętszey Panny / miłuiąc ią ser-
decznie / czcząc ią y vćiekáiąc się
do niey we wszelkich potrzebach
násláduiąc iey cnot / y odpráwu
iąc iákie nabożeństwo ku czći
iey: mowiąc iey Officium ábo
Godzinki / Koronkę / ábo Ro-
żány Wiánek / ktory może być

mowion chodząc abo robiąc: y niech się wpisze w Bractwo Rożanego Wianká/ mowiąc go. 1. dla rozlicznych odpustow ktore są iemu nadáne. 2. dla vczestnictwa zásług tego Bráctwá/ ktore iest po wszem świecie rozszerzone. 3. dla pámiątki táiemnic żywotá y męki odkupiciela nászego.

5. Poránu skoro wstánie/ przynamniey przez kwáterę godziny/ niech się zabáwi ná modlitwie wnętrzney/ ábo vstney/ niech zmowi Paćierz/ Zdrowe Márya/ Kredo/ y inne modlitwy/ wedle káżdego nabożeństwá; dziękuiąc Panu/ ofiáruiąc się/ y polecáiąc się iemu.

6. W wieczor/ niech vczyni ráchunek sumnienia/ prosząc odpuszczenia od Páná grzechow swoich/ mowiąc tákże Paćierz/

Zdrowáś Márya/ Kredo/ y ine modlitwy wedle ćwiczenia kázdodziennego.

Niech vśiluie kázdy dzień ſłu 7.
żyć vczćiwie Mſzey ś. y byłoby bárzo dobrze communikowáć duchownie ná niey. Abo przynamniey we dni robotne niech zmowi 5. Paćierzy/ y ták wiele Zdrowych Máryi/ w iákim kośćiele bliſkim przed naświętſzym Sákrámentem/ ábo wiec wdo[v].

Niech ma częſty zwyczay mo 8.
dlitewek krotkich przez dzień: mowiąc: Chwałá Oycu/ y Synowi/ y Duchowi świętemu/ etc. ábo Zdrowá Márya: ábo co podobnego/ ofiáruiąc ſię ná wſzelkie vpodobánie Boſkie.

Niech ſię ſtára częſto vżywáć 9.
známienia krzyżá ś. żegnáiąc ſię z nabożeńſtwem/ ráno/ w wieczor/ y ná poczatku wſzelkiey

spráwy / bądź to przed nauką / badź przed robotą / ábo czym inßym / osobliwie czásu pokusy
10. nieprzyiácielskiey.
Niech przeżegna stoł ná początku iedze / y ná końcu niech podziękuie Pánu Bogu. Ci ktorzy nie vmieią czytáć mowiąc Paćierz y Zdrowę Márya / ieden przed iedzą / á drugi po iedzy.
11. Ná mieyscu przystoynym w domu ábo w kramie / niech ma obraz vkrzyżowánego Páná nászego / ábo naświetßey Panny / z wodą świeconą w kropidlnicz ce / vżywáiąc iey nabożnie.
12. Niech z nabożeństwem náwiedzi naśwießy Sákráment w kośćiele káżdy dźień / y niechay go prowádzi kiedy gi niosą do chorych / y kiedy iest modlitwá czterdźiestu godzin (ábo o pięći ranach) niech też idźie modlić
się nabożnie.

Niech ma nabożeństwo do ś- 13.
więtych Anyołow/ y do inych ś-
więtych/osobliwie do ś. Michá-
łá Archányołá opiekuná kośćio-
łá powßechnego / do Anyołá
stroża swego/do świętego imie-
nia swego / y do Pátroná krole-
stwá ábo miástá / náwiedzáiąc
ich kośćioły/ w vczćiwośći má-
iąc ich święte Reliquie / tákże y
obrázy.

Niech śię modli zá podwyż- 14.
ßenie świętego Kośćiołá pow-
ßechnego / zá Naywyżßego pá-
sterzá/ y zá przełożone kośćielne/
zá Krole y Pány świeckie: zá bli-
źnie. osobliwie zá te ktorzy trwá-
ią w grzechu śmiertelnym. Zá
náwrocenie heretykow / odszcze-
pieńcow y Pogan do kośćiołá
ś. y zá te ktorzy śię o ich náwro-
cenie stáráią: zá vtrapione/
więźnie/ y w potrzebach wßelá-

kich będące; zá rodźice / dobrodźieie / zá przyiaćiele y nieprzyiaćiele.

15. Niech sie stára dáć rátunek duszam w Czyścu ćierpiącym / modlitwámi / iálmužnámi / posty / y ofiárámi naświętszemi dáiąc ie czytáć zá nie: tákže y inszemi vczynkámi poboznemi.

16. Ma sie stáráć nabožnie pozyskáć odpusty zá sie y zá zmárłe / náwiedzáiąc kośćioły z vczćiwośćią y nabożeństwem Chrześćiáńskim.

17. Niech będźie ochotnym do czynienia iálmužn vbogim / máiąc z miłośći vžalenie nád nimi.

18. Niech z miłośćią strofuie / kiedy widźi iáki grzech: iáko gdy bluźnią / przeklináią / źle mowią y inne.

19. Niech sie zgadza z wolą Bożą we wszystkim: osobliwie w

vtrá-

vtrapieniu/vfność maiąc w do-
broći iego Boſkiey/vćiekáiąc ſie
wiernie w ſwych potrzebách do
niego. Przed záczećiem ſpráwy 20.
iákiey wielkiey / niech ſie pilnie
modli w kośćiele/ábo przynam-
niey w domu/ prosząc áby go on
nátchnął y proſtował / ták żeby
to było ku więtszey czći y poſłu-
dze iego/á z pożytkiem duſze ſwo
iey; á niech przytym weźmie rá-
dę od ludźi duchownych y ro-
ſtropnych.

Ná káżdy tydźień niech vczyni 21.
iáką pokutę / iáko pośćząc / oſo-
bliwie w Sobotę / ku czći Pán-
nie naświętszey. Dobrze też di-
ſciplinę wźiąć / nośić włośien-
nicę/ ſpáć ná twárdym / y inſze
rzeczy wedle właſnego nabożeń-
ſtwá / y rády ſpowiednika czy-
nić.

Niech ma iákie kśiążki nabo- 22.

żne / osobliwie żywoty abo przykłády świętych. O náśládowániu P. Chrystusowym / y Naświętszey Pánny / Excitarz / Przewodnik / Zwierciádło człowieká Chrześćiáńskiego / y tym podobne / czytáiące / ábo każąc czytáć / iáko czynił ś. Seruulus / o ktorym święty Grzegorz pisze. Gdyż przez czytánie tákowych ksiąg wiele się ich náwrociło / iáko B. Jan Columbinus / y B. Ignácy Loiolá / y inni.

23. We dni święte niech się báwi w Kośćiele / słucha słowá Bożego / niech się náuczy náuki Chrześćiáńskiey / y drugim niech do tego dopomaga: niech się strzeże słow nieuczćiwych / y wszelkich postępkow nieprzystoynych gier. &c.

24 Niech ma stáránie o swych domownikách / áby vczęśćiáli

do świetych Sakramentow/ iáko żoná/ dźieći/ służy: tákże powinni/ przyiaćiele/ y inni z ktoremi nakłada: A niech sie stára/ żeby ći ktorzy są pod zwierzchnośćią iego/ vmieli náukę Chrześćiáńską/ vcząc ich sam w domu/ ieśli niemaß ktoby vczył w kośćiele: ma sie też stáráć/ żeby co mieśiąc sie spowiedáli/ w Bráctwo iakie nabożne sie wpisáli. y wßystkich ktorych może do dobrych vczynkow niechay pobudza.

Szpitale/ więźienia/ y inße persony potrzebne niech náwiedza/ wzywáiąc y drugich do ták świętey sprawy/ prácuiąc ochotnie około dobrych vczynkow/ dla miłośći Bożey. 25.

Niech pámięta ná cztery rzeczy ostáteczne: Naprzod ná śmierć napewnieyßą/ pilno go- 26.

tuiąc sie do niey/ ponieważ nie- máß wiádomości kiedy przydźie. Druga: ná sąd nayſtrásliwßy/ y ná ráchunek ściſły/ áż y z ſłowá prożnego. Trzećia: ná piekło nayogromnieyße/ z vtrátą widzenia Boſkiego/ dla ktorego ieſteſmy ſtworzeni/ y ná ine męki náder ćiężkie y wieczne. Czwarta: ná kroleſtwo niebieſkie/ gdźie ieſt wßyſtko dobro ná wßyſtkie wieczności.

27. A iż mamy trzech nieprzyiaćioł/ świát/ ßátáná/ y ciáło własne; niech sie ſtára/ áby z nimi walczył mężnie. 1. Vćiekáiąc sie przez modlitwę do P. Bogá/ żegnáiąc sie krzyżem ś. 2. Vćiekáiąc przed okázyámi. 3. Dáiąc im záwße mężny odpor/ á oſobliwie ná początku.

28. Niech ma mocne poſtánowienie/ nie obráżáć Páná Bo-

gá o-

gá/ osobliwie śmiertelnie: A kiedy wątpi/ niech się pierwey poradzi: á to odważenie y postánowienie niech będzie mężne y státeczne/ by tesz przyszło vtráćić máiętność ábo zdrowie: By się mu ofiárowáły wszystkie bogáctwá/ czći/ y roskoszy ćielesne/ żeby nie obrażał P. Bogá: ták vczynili święći Męczennicy/ ktorzy teraz kroluią w niebie.

Dla tego ilekroć vczuie w sercu/ że się mu stáwi iáka myśl nie vczćiwa/ ábo o nienawiśći/ ábo żeby obráźić miał w czymkolwiek Páná Bogá swego/ niech ią ze wszeláką pilnośćią z sercá wyrzući/ iáko skrę iáką piekielną: y dla tego niech ma straż nad zmysłámi/ osobliwie oczu/ vszu/ y ięzyká. 29.

Niech się strzeże/ áby nie szedł spáć z iákim grzechem śmiertelnym/ 30.

nym / ále ſię go iáko nayrychley niechay wyſpowiáda. A ieſliby ná ten czás niemogł / niech vśiłuie mieć ſkruchę y żal. A niech ſię wedle przemożenia ſwego y grzechow powſzednich ſtrzeże / iáko tych ktore drogę gotuią do grzechu śmiertelnego / y oźiębiá ią gorącość miłośći Bożey.

Vważánia bárzo pożyteczne / ktoremi ſię ieden ſługá Boży przećiw pokuſam / grzechow śmiertelnych ſczyćił.

Przećiw Pyſze.

Z-Jedy vważam do iák głębokiey podłośći zniżył y porzućił ſię on naywyżſzy Syn Boży dla mnie / nigdy ſtworzenie żadne nie będźie mię ták zniżyć mogło / żebym ia nie miał ſię znáć godnym wzgárdy więtſzey.

Przećiw Lákomstwu.

Jákom zrozumiał / iż żadną rzeczą duszá moiá nie może być násycona / iedno sámym Bogiem. Zdáło mi sie być wielkie szaleństwo / szukáć iákiey rzeczy oprocz Bogá.

Przećiw Nieczystości.

Vwažania.

Gdym to poiął / iáko dziwney dostoynośći ćiáło moie dostępuie / kiedy ćiáło Pańskie przyimuie / zdáło mi sie być wielkie świętokradzstwo zelżyć kośćioł / ktory on dla siebie poświęćił / sprosnośćią grzechu ćielesnego.

Przećiw Gniewu.

Żadna krzywda od ludzi nie może mnie zátrwożyć / ieśli ia będę pamiętał ná krzywdy y zelżywośći / ktorem ia Bogu memu grzesząc wyrządał / y iákie Pan moy dla mnie znośić raczył.

Przećiw Nienawiśći y Zazdrośći.

Máiąc tę vfność / iż P. Bog ták wielkiego grześniká iákim ia iest przyiął / nie mogę chćieć nikomu złe / áni odmowić mu odpusczenia / áni to może być żeby mi śię nie podobáło dobro bliźniego / ponieważ P. Chrystus był ták hoynym w wylaniu krwie swey nadroższey dla mnie grzesznego.

Przećiw Obżárstwu.

Kto vważa one nagorzksze zołć y ocet / ktore w poyśrzodku mąk dano zá ostáteczną ochłodę Synowi Bożemu / ktory zá cudze grzechy ćierpiał / będźie śię wstydał szukáć potraw roskosznych y wymyślnych / máiąc táki obowiązek / ćierpieć cokolwiek zá swoie własne grzechy

Przećiw Lenistwu.

Jákom to poiął / iż po ták krotkiey pracey może być pozyskana chwała wiekuista / zdała mi sie barzo krotka iakakolwiek praca / ktora sie dla ták wielkiego dobrá podeymuie.

Ktore rzeczy przeszkadzáią postępkom w drodze duchowney; á tych sie ma strzedz káżdy / ktory prágnie pomnożyć sie w nabożeństwie y w służbie Bożey.

1. Defekt pokory / ktora iest fundámentem y strażą cnot: bo kto nie iest pokorny / iest pyszny: á kto iest pyszny / ten ma wielką przeszkodę do wszystkiego dobrego / y zostáie wszego złego pełen.

2. Niewdzięczność / ktora źrzodło łáski Bożey wysusza / y

wielce się P. Bogu niepodoba.

3. Wielomowność / przez ktorą niszczeie nabożeństwo serdeczne / y nie pomału zásmuca Duchá świętego.

4. Lekkie poważánie grzechow powszednich.

5. Wola ostydła / y żądza zimna do postępkow w cnotách: abowiem kto łáknie y prágnie / będzie násycon od Páná.

6. Boiażń trudności w drodze Bożey / ktora z máłey vfności w dobroći Boskiey pochodźi.

7. Zániechánie modlitwy / ktora iest / iáko gdy kto nie śieie / ten też nie żnie: ták kto się nie modli / nie ma nic: Przeto mowi Pan Chrystus: Potrzebá się záwsze modlić.

8. Sumnienie zbytnie trwożliwe / nie przestáiąc ná zdániu

mądre-

mądrego oyca duchownego.

9. Niepomierny wzgląd ná ludźie / y chćieć śię záraz Bogu podobáć y świátu.

10. Nie oddaláć od śiebie okázyi / iákie są / mieysc / towárzystwá / rozmowy / y tym podobnych / ktore są przyczyną rozerwánia / ábo y grzechow.

11. Prozne y niepożyteczne trawienie czásu.

12. Nie stáráć śię vmieć rzeczy potrzebne duszy swoiey: Jáko dobrze śię modlić / dobrze śię spowiádáć / dobrze śię vniżáć / y tym podobne.

13. Mieć zá to iákoby iuż wiele vczynił / á iż iuż wierzchu doskonałośći dośiągł.

14. Niestátecznosć w dobrych sprawach / często ie opuszcżáiąc.

15. Chćieć śię rządźić wedle

glowy

głowy swoiey/ á nic niedbáć ná cudze vpominánia/zwłaszczá oycow duchownych.

16. Máłe stáránie o vmartwieniu własnych namietności: Abowiem iesli ziárno nie obumrze/ nie może dáć owocu.

17. Zbytnie przylnienie do iákiey rzeczy świeckiey / iáko do máietności / do dźiatek / do honoru / ábo tym podobnym: a co iest co wielce przeszkadza do pomnożenia w duchu.

18. Nierozsądność w wykrá czániu w iákieykolwiek rzeczy chociayże dobrey: co zwykło pochodźić/ iż sie nie bierze rádá od tego kto może porádźić.

19. Nie vważánie obecności Boskiey / nie pámietánie ná śmierć/ y ná insze rzeczy przyszłe y ostatnie.

20. Być wielkim przyiaćie-

[ni]em własney woli / nie wykorzeniaiąc tey z siebie nie myśląc o tym / iż to potrzeba częstokroć zapierać siebie sámego / aż też y w rzeczach pozwolonych.

21. Nie rachowáć się często z swym sumnieniem / nietrwáć w vstáwiczney boiaźni / żeby nie obráźić Páná Bogá / áni podnosić sercá często ku P. Bogu

22. Nie obchodzić się iczycze z spowiednikiem / ábo go nie mieć státecznego / ále spowiádáć się raz przed tym / drugi raz [prz]ed drugim / krom wiádomości własnego spowiedniká.

23. Niemieć stárania oddáláć od siebie złe nałogi / dáiąc odpor własnym skłonnościam.

24. Nazbyt dogádzáć ciału własnemu / niezádáiąc mu częstego vmartwienia.

25. Niedbálstwo w záchowaniu

wániu vſtáwiczney ſtráży nád ſercem ſwoim/ y nie mieć go záwſze gotowego ná przyięcie nowey łáſki Bożey.

26. Máłe ſtáránie o przygotowániu dla godnego przyięcia naświętſzego Sákrámentu.